

Пътешествие на запад

„Пътешествие на запад“

«Пътешествие на запад», е едно от най-значимите и ценени китайски произведения. То е част от „Четирите велики класически романа“ в предмодерните времена, определяно от китайската критика. Сред тези четири романа, «Пътешествие на запад» има едно доста специално място. До днес творбата се изучава като едно от най-важните произведения в почти целия източен културен ареал (особено Япония и Южна Корея). Освен това, романът е и най-популярният китайски роман в западния свят, превеждан редица пъти (особено популярен е преводът на Артър Уейли на английски език – «Monkey»).

Спорове за авторството

- ▶ За автор се счита **У Чън'ън** (吴承恩), известен романист и поет от династия Мин (明朝, 1368-1644). Но както при повечето известни китайски произведения, и тук имаме спорове относно авторството. Творбата е основана на „Великите тански записки за западните земи“ (大唐西域记), исторически записки на пътуването на монаха **Сюендзан** (玄奘) до Индия в търсене на будистки свещени писания и последвалото им внасяне в Китай. По време на династия Мин, пътешествието на Сюендзан до Индия, на което се основава и творбата, е много популярно, и всяка история свързана с него се очаква с нетърпение.

Епос, подобен на Епоса за Гилгамеш

- Романът разказва за приключенията на будистки монах, наречен Трипитака, по време на пътуването му от Китай към Индия в търсене на свещените текстове. Помагат му четири легендарни същества, начело разбира се с Краля на маймуните, за да изкупят греховете си. Романът не е просто интригуваща история, а притежава и дълбок смисъл, който ни дава повод да тълкуваме всички тези различни и разнообразни случки с героите. Според редица изследователи на произведението, то е една езотерична творба, в която е вложен много смисъл. При правилно тълкуване, можем да си изведем ценни поуки и насоки, точно както при други подобни (и все пак различни) произведения – Библията, Корана, Одисея, Епос за Гилгамеш и т.н.
- Трите основни религии и учения (будизъм, даоизъм и конфуцианство) в Китай, заедно с традиционните вярвания, се преплитат и съществуват едновременно във вселената на произведението.

Вярванията в романа

- ▶ В романа се вижда едновременното съществуване на божества от всички основни вярвания, които са запазили своята структура, но все пак се наблюдава преплитане и внедряване на различни божества от различните йерархични структури.
- ▶ Герои от китайските традиционни вярвания са внедрени в будизма или даоизма като например Чанга, Наджа и т.н. Изглежда, че традиционните вярвания са се слели с трите велики учения. Обстановката в много от епизодите по време на пътешествието напомня именно на тази в традиционна китайска легенда.
- ▶ Даоизмът и будизмът са двете най-добре представени доктрини в романа, с уговорката, че в него, естествено, има и голяма доза чиста фикция. Първоначално може да ни се стори доста странно, когато видим, че в история, разказваща за търсенето на будистки ръкописи, повечето герои са свързани по някакъв начин с даоизма. Но в романа се създава впечатлението, че даоизмът е нещо като местна вяра в китайските земи, която няма претенции за влияние във вселената. Нещо повече, връзката между будизма и даоизма изглежда точно както между суверен и васал.

КОМПОЗИЦИЯ

- Романът е съставен от 100 глави, които могат да бъдат разделени тематично на четири неравни части. **Първа част** служи за представяне предисторията на втория главен герой – Сун Укун/ Кралят на маймуните, както и със света на историята. **Втората част** ни запознава с главния герой на епоса - монахът Сюендзан/Трипитака. **Трета част** е най-дългата част от романа и тук се виждат различни епизоди от приключенията на главните герои – от тръгването от столицата Чанан до пристигането им на Върха на лешоядите в Индия. **Четвърта и последна част** включва завръщането на главните герои в Тански Китай и възнагражденията, които те получават за успешното пътуване. Тук Сюендзан и Сун Укун са провъзгласени за буди, Ша Удзин (<Санди/Пясъчко) за архат, конят на Трипитака - Бай Лонгма (който всъщност е принц на драконите) е обявен за Нага (върховен свещен дракон), а Джу Бадзие (Прасчо) е обявен за „чистител на олтарите“ (длъжността му изисква да изяде остатъците от храна по олтарите в храмовете)

Кралят на маймуните

Откъс от романа в превод на д-р Яна Шишкова

- ▶ Отвъд моретата и океаните имаше една островна страна на име Арогантия. Великото море миеше нейните брегове, а в средата ѝ се издигаше Планината на цветята и плодовете. Тази планина се бе появила още с отделянето на небето от земята – по времето, когато хаосът тъкмо бе започнал да се превръща в ред. От нея се разклоняваха подземни върви, които крепяха десетте големи острова и даряваха благоденствие на трите малки острова, населявани от всевъзможни божества. Чудна бе тази планина, доказателство за което се явява въздадената ѝ хвалба:
- ▶ Тя с чудната си сила океана укротява – смирява морските вълни нефритени, лъчисти. Тя с чудната си сила океана укротява... И приливи, и отливи – билата ѝ сребристи умиват. Плуват риби в пещерите ѝ дълбоки, змии се стрелкат, в белоснежните вълни лудуват. Над земния ръб тя се извисява тъй високо – там дето Огън и Дърво 12 се срещат и бушуват. И над Морето източно върхът ѝ се издига. Скали червени има там, и камъни чудати в различни форми. Там, надвиснали, небето стигат нащърбени върхари... А наоколо – крилати по двойки феникси 13 летят и песните си пеят.

Откъс от романа в превод на д-р Яна Шишкова

- ▶ Лежи самотно там цилин 14 под канари висящи;
фазановите трели не престават да се леят;
навън и вътре в пещерите – дракони 15 хвърчащи.
Вълшебните лисици 16, дълголетните елени 17
се стрелват из горите. Черни жерави се крият
със странни птици в клоните. Магически растения,
що нивга не увяхват. От нефрит цветя се вият.
Вечнозелени борове и кипариси сини,
и праскови магически 18, даряващи плод вечно.
Кълбят се облаци в бамбуците; растат глицинии 19
планински край потънали в цветя корита речни.
И таз велика планина небесна е подпора 20;
към планината всичките реки сами пътуват.
И винаги е тя била стабилен земен корен,
единствен и непроменен, откакто свят светува...

Вдъхновение за много филми и постановки

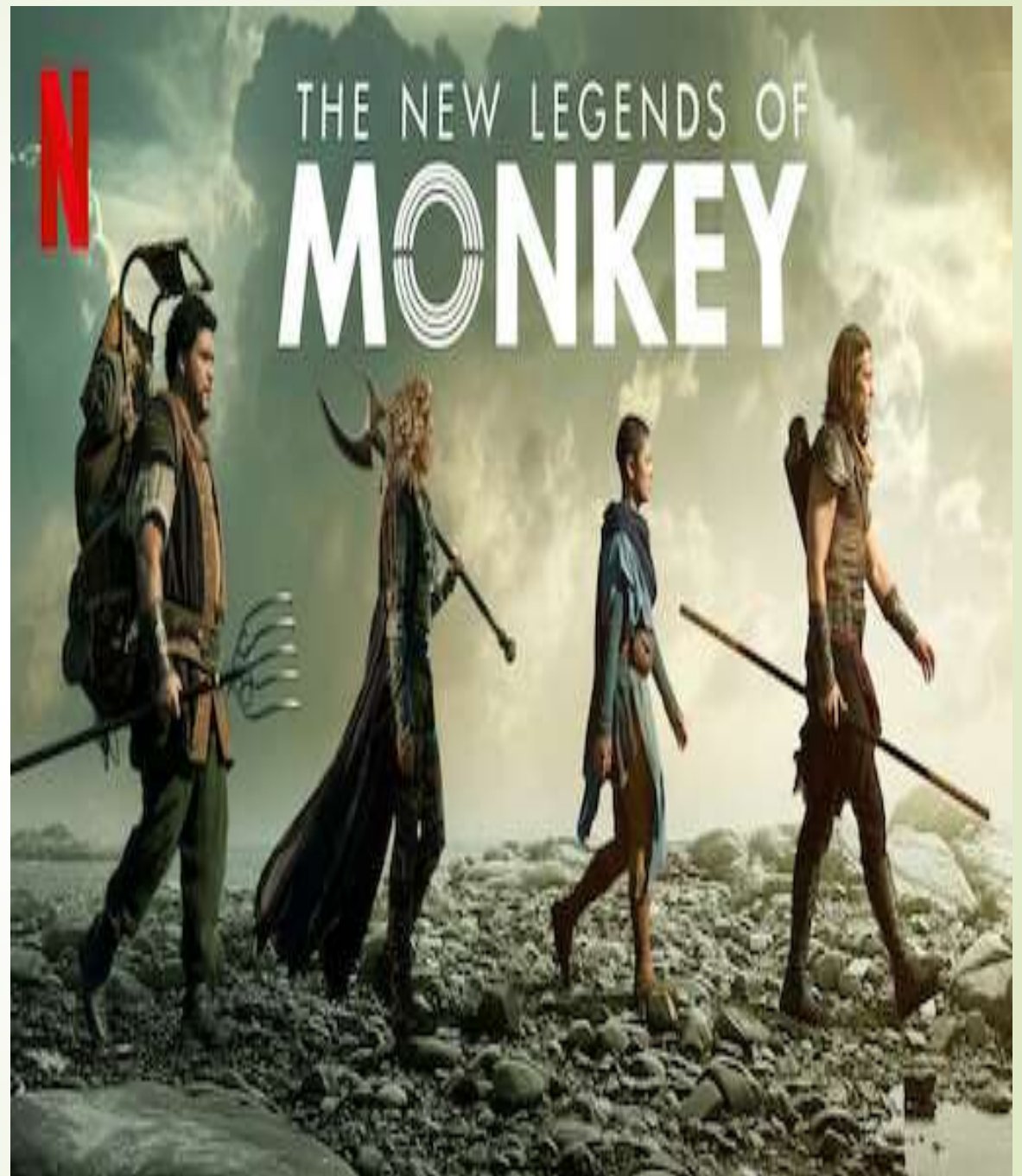
- ▶ “Пътешествие на запад” оказва изключително голямо влияние в развитието на азиатските литератури. Популярен става сред обикновените хора заради забавните моменти и симпатичните герои, за които китайците са чували най-различни истории, разказвани от баби и дядовци. Популярен става и сред интелектуалците заради многото символи в романа, които са повод на задълбочени размишления.
- ▶ Дори и днес романът е вдъхновение за направата на постановки, адаптации и произведения на изкуството, доказвайки неговата художествена стойност.

周星馳
作品

Филмът от 2013

<http://www.videoclip.bg/watch/364325>

БИБЛИОГРАФИЯ

1. Monkey. Arthur Waley (trans.). London: Penguin Books, 1961.
 2. https://en.wikipedia.org/wiki/Journey_to_the_West
 3. Уолтърс, Дерек. Китайска митология, изд. „АБАГАР ХОЛДИНГ-София“, 1995
- ▶ А ето и линк към филма Journey to the West- Conquering the Demons Пътешествие на запад- Завладяването на Демоните (2013) 1 част бг субтитри.
Приятно гледане! ☺
 - ▶ <http://www.videoclip.bg/watch/364323>